

Qn l'home arriba en aquest món es troba amb la natura. Es posen a pensar i és impossible deixar-se d'preguntar d'on vénen.

No tothom pensava igual ni les respostes tp han estat sempre les mateixes, ni s'ha raonat igual...

1. PENSA~ PRIMITIU

El paleolític ha deixat dibuixos fet a coves, pq ho ha fet? Pq l'art era un tipus d'expressió.

1.1. EL MITE

L'home veu que hi ha forces + superiors q ell (terratrèmols...) xò pq passa això? L'home primitiu matava animals pq creia q així evitaria les desgràcies d les forces + sup. L'home és + q una massa d carn i ossos.

Qn el paleolític volia dibuixar 1 animal ok, dibuixava carn tendra... i, en canvi qn en volia dibuixar d ko, dibuixava ossos, lleons primitius...

L'home pintava x donar inf a altres generacions i tb x deixar constància dl q veien. No+ ho podien fer pq tenien (i tenim) les mans àgils i, això ho havien d'haver PENSAT.

Miteprincipi organitzador d la vida=llei explicativa sobre lo natural i a cada mite hi ha 1 o + personatges humans. S'inaugura l'argument, la raó d l'existència d les coses.

1.2. CARAC DL PENS ARCAIC O PRIMITIU

Els mites (llegendes)explicació d l'existència, tan la seva com la dls déus, d la natura, animals... les carc d'aquest pens són:

- *Infundades*: limiten a afirmar coses.
- *Acrítiques*: no plantejen com han arribat a aquelles conclusions.
- *Antropomòrfiques*: antrohome/mòrficforma

És a dir, el sentiment humà està als mites, tot havent-hi personatges com algun déu=Zeus pot amb tot, té el poder suprem, xò pensa com 1 humà.

- *Emocionalment compreses*: els homes estan al servei dls déus a canvi d'alguna cosa.

El pens arcaic no analitza els fets.

2. LES NOSTRES ARRELS GREGUES

Les llengües occidentals estan plenes d paraules gregues (biblioteca, política...). Pensem i vivim com els grecs. La nostra filosofia (pens) neix a Grècia.

Grècia1ª cultura contra l'explicació mitològica x buscar 1 explicació racional=Revolució (600 aC).

Xenòfones (filòsof grec) deia q l'home havia creat els déus, q els etiops tenien creien q els déus eren negre amb nas aixafat, q els cressianscreien tenir els déus rossos...

3. PQ LA FILO VA NÉIXER A GRÈCIA?

Els grecs eren + dif q totes les altres tribus. A les polis s'autogovernaven sols, prescindien d'1 eco rica tenen molts esclaus, això els hi dóna + tps lliure q representa 1 vida nova.

1rs filòsofs volien 1 explicació racional als processos d la natura (s VII a.C).

3.1. EL CARÀCTER D L'HOMME GREC

El ciutadà grec (no esclau, sino lliure), tenia 1 caràcter especial, li agradava parlar, fer vida al carrer, preguntar sobre coses... xò no li agrdava gens treballar.

Atenes tenia 20.000 ciutadans i 200.000 hab d'esclaus, estrangers, pobl no estabilitzada allà = + tps lliure xls ciutadans.

Lo millor q tenien x fer era xerrar. 1 d les seves act preferidesa l'hora dl lleure era discutir, anar al teatre...

3.2. L'ECONOMIA

El ciutdà grec i el treball són incompatibles, pq treballar si ja hi són els esclau i a + a + gratuïts.

S'introdueix la moneda q ve d Lídia. La moneda=còmoda, pràctica, sense necessitat d'intercanviar productes, substituïa el ramat. El fet d'utilitzar la moneda fa q hagin d'aprendre a contar i saber les 4 normes bàsiques(/,+, -,x)

3.3. LA SITUACIÓ GEOGRÀFICA

Grècia=frontera entre occident i orientpunt d trobada entre molts pobles i cultures=privilegis ciutat d comerciants. Els grecs viatgen molt, coneixen gent, noves cultures, noves llengües i acullen a comerciants forasters i els explica q és el q passa a Grècia (cultura, déus...), ho aprofiten tot i fan comparacions. Egiptegrs arquitectes, metges... les regles d'aritmètica=importades. Als grecs se'ls hi ha d baixar els fums pq són massa orgullosos i no són els únics. Grècia és 1 país molt / i això fa q les seves polis (ciutats estat) estiguin aïllades i hagin d'espavilar-se= independència i com hi ha pocs ciutadans encara + xerraires.

3.4. LLENGUA GREGA

Els grecs adopten l'alfabet feniccada so=1 símbol i això es converteix en 1 llenguatge humà "ment ric.

Els hi ensenyen q és el papir i descobreixen q és + fàcil d'esriure-hi abans q sobre 1 pedra i q tb es pot manejar + fàcilment. Juntament amb el paper, aprenen q és la tinta xina i veuen q és 1 comoditat x a l'hra d'escriure.

3.5. L'EDUCACIÓ

Al s VII a.C els CIUTADANS tenen l'obligació a rebre 1 educació:

–Estèticgimnàstica

–Èticcomportament (música)

Tot ciutadà grec ha d participar en la política d la seva polis, en l'organització socialhan d'estar preparats=han d'anr a l'escola. Cada profe els hi ensenyava el q volia i posant-se d'acord amb els pares. Fins als 6–7 anys els nens (els nens són ciutadans molt ben considerats) són educats xls pares (els nens no+ han q jugar).

Als 6-7 anys s'implanten a l'escola, no hi ha taules, no+ hi ha bancs, x tan el nen no+ escolta. La gimnàstica xl cos i la música x l'ànima, a la música hi entra la literatura, l'aritmètica i la lectura. No tenien n°, els feien amb lletres. Es considerava 1 nen ben educat si sabien fer:

–Gimnàstica: la feien en públic, despullats i sobre 1 palestra (com 1 tarima, xò + alta), havien d saber nedar, la lluita grega, dominar l'arc i la javelina.

–Música: aprendre a tocar la lira.

Assistir a l'escola era obligatori fins als 14-16 anys i després se n'anaven a la mili, tb obligatori, allà els entrenaven amb armes d guerra. Tot home grec adult tenia bon coneixement i bona formació intel·lectual i física.

3.6. LA POLÍTICA

grècia no pateix la dicatdura dls governants teocràtics. Ha patit la tirania fins al s VI a.C, a partir d'aquí s'independitza. Cada poli es considera 1 estat i s'autogoverna a través d la democràcia. Demo=poble Cràcia=poder.

La plaça pública (àgora)s'hi reuneix el parlament... x fer lleis, x castigar, x intercanviar opinions, x organitzar festivals (teatre...). En fi, q si no fos xls grecs no seríem el q som.

Les polis no eren governades x sacerdots. La gent governanta no era miscitista. La política tb va fer crear la filo, a causa d l'intercanvi d'opinions. Els grecs tenien unes lleis (nómos), qui no la complia era castigat. Tenen les lleis escrites, x tant, no eren orals, això vol dir q tots la podien consultar.

3.7. LA RELIGIÓ GREGA

La religió grega no tenia sacerdots pq no hi cap home q se'l consideri sagrat, és a dir, q faci d pont entre els homes i els déus, x tant, no tenen cap mena d ritus (rituals), no fan la comunió, no tenen normes d conducta (dogma), no tenen q fer cap catequesis.

Els déus, al ser antropomòrfics tb tenien defectes, aquests déus eren poc creïbles, poc respectats. Tenen forces conceptuais (fortuna, destí...) i viuen a l'Olimp (montanya d grècia). Aquests déus no són omnipotents, i no poden amb tot=1 pens racional=home tb pot decidir. Els grecs no es tornaven bojós xls déus i la creença no obligatòria.

El 1r filòsof=Tales d Milet=astrònom. Filòsof: qualsevol pers q pogués resoldre 1 problema sense anar a buscar 1 oracle.

Explicació racional(logos=lògic, parlar).

Natura (physis)=homes q volen saber l'origen d la natura.

Philos=amic, amant. Sophia=sabi AMIC D LA NATURA

Els presocràtics1s filòsofs q es coneixenconjunt d sabis:

–Tots provenen dl món hel·lènic (món grec), d les costes d'Àsia Menor (Turquia), d la Magna Grècia (Itàlia) i algun dl N d'Àfrica.

–Saben on van néixer.

–S'ha perdut gairebé la totalitat d la seva obra escrita. Qui va recollir aquesta obra escrita van ser: Plató, Aristòtil (filòsofs) i Diògenes Laerci (historiador).

–Problema q els preocupa: l'arjé (arkhé)principisolució racional a l'existència d'alguna cosa.

4. L'ESCOLA D MILET

A Àsia Menor neix la filosofia i a Milet 3 importants filòsofs. X allà passent tots el vaixells=centre d comerciants, tenen 1 grandíssma pobl d'esclaus, tenen bona relació amb Egipte, és la part + culta dl món=1 d les ciutats + importnats d la Mediterrània.

Els comerciants anven a l'oracle a demanar si podien navegar o no. L'oracle + famós=Delfos=seu d'1 déu (es pensaven q era el centre d la terra). Allà hi havia la Pítia, els gasos q ella inhalava era somnífers=els comerciants volien respostes + científiques=astrònoms, enginyers...

Filòsofs d la natura=Tales d Milet, Anaximandre i Anaxímenes. Es demanaven com funciona el món q ens redeja (la natura), i Tales d milet=1r en intentar–ho.

4.1. TALES D MILET

Aristòtil deia q Tales va ser el 1r filòsof q buscà explicacions racionals x substituir les mítiques. Va estudiar a Egipte, a Mesopotàmia i havia après mates i astronomia=a Milet no l'admiraven.

Dormia al matí i així a la nit podia observar els estels, xò molts cops queia al terra d tant mirar a dalt, va destacar com a enginyer, va desviar 1 riu, va predir 1 eclipse a través d càlculs matemàtics, va descobrir la geometria, va mesurar l'alçada d'1 piràmide utilitzant l'ombra, va fer càlculs d distància d port a port i va dir q l'aigua era l'arjé d la natura i q tot neix a l'aigua.

4.4. ANAXIMANDRE

Anaximandreixible d Tales. Va néixer a Milet, va ser el 1r en dibuixar 1 mapa=millor xls mercaders, va ser l'inventor dl gnòmon (rellotge d sol), va preveure 1 terretremol, va fer 1 esfera terrestre i deia q l'arjé no era l'aigua, sinò 1 subs indefinida: apeiron (indefinició). Va dir q el món (univers, natura...) no havien estat mai creats, sinò q havia sorgit d'1 evolució.

4.3. ANAXÍMENES

Anaxímedesdeixible d'anaximandre. Deia q l'arjé era l'aire.

4.4. APORTACIONS D L'ESCOLA D MILET

Milet cau derrotat a causa dls perses pq volien arribar al mar, xò a causa d'això, la filosofia es va traslladar, cap a l'actual Grècia. Els filòsofs seguiran preguntant–se xò d diferenta manera.

El gran plantejament d la filosofia era l'arjé.

Els millescits eren considerats com a materialistes, pq troben les solucions a través d l'aigua i d l'aire.

5. PITÀGORES

Pitàgores va viatjar molt, un dls viatges + imp q va fer va se a l'Índia, on allà aprengué doctrines religioses orientals (hinduisme). A Egipte va estudiar mates, medicina, arquitectura, geometria i aritmètica. Es va

autonomenar filòsof. Va néixer a l'illa d Samos. Va patir la invasió dels perses, va fugir i se'n va anar a Crotona (1 polis d la Magna Grècia), a Crotona= + progrés econòmic, moltes a polis a fer... Va fundar l'Escola Pitagòrica, es va fer nombrar mestre i era molt admirat pels seus alumnes. Era com 1 espècie d secta, les normes imposades=escola eren:

- No podien menjar fabes ni nomenar-les.
- No podien trencar el pa.

Aquestes normes podien ser metafòriques.

Vivien tots junts, tot el q tenien ho donaven a l'escola. Abans d'anar a dormir es feien 3 preguntes: ¿Q he fet b?, ¿Q he fet malament? i ¿Q he deixat d fer? Després havien d fer 1 jurament.

Totes les nits el mestre parlava i molta gent (d fora l'escola), l'anava a escoltar. Era hiponcondríac, qn parlava no es deixava veure, ho feia darrera 1 cortina, xò els alumnes q portaven + d 5 anys en aquella escola sí q el podien veure. Acostumava a dividir la gent q l'escoltava: en 1 banada hi havien els matemàtics (q qn el mestre acabava d parlar ells j ho podien fer) i en l'altra els acusmàtics=no+ escoltar. Els pitagòrics eren antipàtics i creguts i, aquestes excentricitats no els hi feien gràcia a la gent del poble, algunes pers d'aquest poble va assaltar l'escola i la va cremar. Pitàgores va córrer i duen q va caure en 1 camp i q morí en ell o q morí x no menjar ni beure. Els deixebles van escriure les lliçons=teoremes... Pitàgores va continuar buscant l'arjé xò no x la naturalesa sinó x l'apeiron i va dir q l'arjé són els nombres, va distingir entre l'arjé i les qualitats visibles d l'arjé. La phisis pot canviar, les qualitats poden ser diferents. En 1 moment o altre i és captat pels sentits i tb deia q l'arjé =capta x la raó. Coneixement SENSIBLE=sentits=canvia. Coneixement RACIONAL=raó=no canvia. X 1ª vegada s'inagura q podem pensar x aquests 2 coneixements.

5.1. ELS NOMBRES=ARJÉ D LES COSES

Els mates tenen 2 vessants:

- La geometria no s'ha superat mai la geometria dels pitagòrics=teòrica i es considera perfecta.
- Aritmètica dels pitagòrics la menyspreaven.

Pitàgores va elevar el n° a 1 categoria superior, a l'arjé. Diu q els nombres=proporció, expliquen la realitat, estan x sobre d totes les coses. Les coses materials es poden CORROMPRE=q poden desaparèixer, canviar... i en canvi els n° =eterns. Van pujar el n° fins a la divinitat. Si hi havia algun déu, havia d ser enginyer, tot es basava en les mates. Nosaltres no sehem + mates pq el pitagòrics s'ho van callar. Molts d'ells=suicidario trobaven explicació a n° racionals (ex: pi).

5.2. L'ÀNIMA

Els pitagòrics defensen la teoria dualista del ser humà (q l'home està / en cospot morir, emmalaltir, corrompre i ànimapart pura, conèixer).

La psique (l'ànima), pels grecs està al cap xò hi està presonera, creuen q és immortal (ho diuen els orientals) i q a + a + transmigra (reencarnació) gran influència pels filòsofs posteriors, sobretot Plató.

5.3. MÚSICA CELESTIAL

Feien astronomia i Pitàgores va dir q la Terra no és el centre sinó q es mou , q al centre d la terra hi ha 1 gran foc i q x això hi ha aigua líquida, i q tb hi ha 1 altre gran foc (q no és mou) on al seu voltant hi giraven 10 cossos i q els estels eren fixos, q hi havia 1 altre món q es deia Antiterra. Va dir q el mov d'aquests elements produïa 1 música i no+ es pot sentir qn 1 es mor.

5.4. Q VA APORTAR A LA HISTÒRIA DL PENS I D AL CIÈNCIA

- La teoria dl dualista
- L'arjé=diferet a la realitat
- Gran importància a les mates
- Creença d la immortalitat d l'ànima
- Astronomia

Van cometre 1 error=van abusar d la sabiduria, la van tancar massa i van venerar el nombre.

6. EFÈS

Efès=petita ciutat d la Jònia=prop d Milet. Hi va néixer Heràclit=família aristocràtica. Va renunciar el seus béns, no tenia cap ambició. Pers intel·lectual, tenia malcaràcter, menyspreava a la gent. En la política era enemic d la democràcia i estava al costat dl tirà. Li agradava la soledat, es dirigia a la gent d forma enigmàtica (dites, moetàfores...). presumia d no haver tingut mestres. El seu sobrenom=L'Obscur. 60 anys malaltmorthisopèsia (q no canalitza b els líquids). Va tornar a Efès pq el cuessin i s'esbarallava amb els metges. Va elevar el foc (arjé) cap a les distàncies dl noble. Criticava aquells q reaven al déus.

6.1. PENS D'HERÀCLIT

X alguns=filòsof dl foc. X 1s altres=filòsof d l'esdevenir. Heràclit troba q la realitat es pot trobar d 2s maneres q se les anoena *LLUITA D CONTRARIS DILEMA*:

- Sentits=corruptible
- Raó=malgrat els canvis algo sempre queda

6.2. AQUEST ÉS EL DILEMA: PLURALITAT O SINGULARITAT?

Dilema=sentits o raó? Heràclit diu q la realitat és **dialèctica**=la natura està regida x 1 lluita d contraris=b o mal, dia i nit... pq està governada x 1 raó; segons ell: logos. Les parts d les coses van canviant, xò el tot no canvia mai. L'arjé no pot ser 1 material concret, sinó la capacitat d canvi.

ESDEVENIR:

- Natura **foc**=encarregat d destruir o donar vida.
- Societat **guerra**=culpable d fer a 1s rics i als altres pobres

Desordre=momentani=moment. Xò en 1 moment determinat troba la seva finalitat, utilitzant la lluita d contraris dilema. Ex: 1 roda

Q PORTA HERÀCLIT ALS HISTORIADORS DL PENS?

Intentar demostrar q la phisis=1 sola unitat xò feta x 1 varietat d coses=oposició x progressar. Aquesta lluita=seva (s. VI a.C)

L'home participa en aquest logos i l'arjé es pot / en 2 parts:

Esdevenir:

- Natura **foc**

– Societat **guerra**

2 maneres d conèixer:

- Sentits
- Raó

7. ELS ELEÀTICS: PARMÈNIDES (L'ÉSSER)

Parmènides=neix a Elea (Magna Grècia). Fundador d l'escola d'Elea=temapolèmica:

- Sentits
- Raó

Fill d'1 família aristocràtica el seu profe=anaximandre. Es va dedicar a la política, excel·lent legidor, homosexual, d bons costums. Menyspreava la plebs. Deien q havia estat influït xls pitagòrics, d'altres deien q era el contrari d'Heràclit. Va ser l'inventor d la lògica=disciplina q estudia el procediment correcte dl pens. Va escriure 1 poema= Sobre la natura.

7.1. EL PENS D PARMÈNIDES

Parmènides=insatisfet dls resultats d les respostes dls filòsofs sobre l'arjé. Diuen q tots diuen xò q no n'hi ha cap q ho demostrï. Tb diu q hi 3 principis=lògica:

- Principi d'identitat $A=B$ i $B=A$ vol dir q $A=C$
- Principi d contradicció o no contradicció si A és vertader no pot ser fals
- Principi dl 3r esclòso A és vertader o és fals, no hi ha 3ª possibilitat

Aquests 3 principis els entén tothom.

Parmènides=arjé=ésser. Tot és ésser.

1r exemple d la història dl pens i partint dl pens i d la metafísica=ciència d l'ésser (viu) qn a ésser (no com a ésser viu). Va ser el 1r metafísic=es planteja com entenem l'ésser. Comença igual q Heràclit=hi ha múltiples realitats.

Sentits múltiples realitats (Heràclit).

Raó1

Parmènidesesdevenir=enganyosa=acceptar q les coses són i no són alhora. Les coses SÓN O NO SÓN alhora. Els sentits x a ell=subjectius=cadascú observa a la seva manera=sempre.

La raó ens permet confirmar les veritats universals=TOT ÉS + GRAN Q LA PART=esl homes sempre hem estat d'ard amb això, xò q no és pot demostrar amb la raó. Diu q no+ hi ha 1 camí=la raó.

7.2. EL POEMA D PARMÈNIDES

Tot s'escriu en vers (vertical).

7.3. CONSEQÜÈNCIES D LA FILO D PARMÈNIDES

1ª: L'ésser és únic (no+ n'hi pot haver 1, si ni hagués, 2 1 seria A i l'altra B); A=B i B=C, en conclusió, A=C, per tant és únic.

2n: L'ésser és immutable; si la cosa A canvia B no= A

A=ésser B=no-ésser l'existència dl no-ésser és absurda.

3ª: L'ésser és etern, sempre ha existit.

1ª conclusió: 1 ésser és únic i engendrat, i el canvi, el moviment, és impossible

2ª : existeixen 2 móns

- Raóautentic, veritat...
- Sentitsaparences, ens enganya, fictici, ilusió...

7.4. SÓN NOUS ELS PROBLEMES Q PLANTEJA PARMÈNIDES?

No, simplement ens adverteix q utilitzem correctament la raó.

El coneixement autèntic=racional

sensitiu=enganyós

Deducció escrita d la veritat, deducció sensitiva=opinions.

7.5 Q APORTA PARMÈNIDS A LA HIS DL PENS?

- Metafísica
 - Creador d la lògica
 - Identificar entre pens i llenguatge
 - S'inagura les 2 tendències q exisitiran fins avui en dia:
-
- Racionalisme (raó)
 - Empirisme(sentit)

8. ELS PLURALISTES

Els pluralistes es distingeixen dls anteriors filòsofs pq defensen q l'arjé no n'és 1, sinó múltiple.

Els filòsofs d l'escola pluralista diuen q la natura està formada x canvis, q hi ha + d'1 arjé i a + a + q hi la força rectora.

8.1. EMPÈDOCLES (ELS 4 ELEMENTS)

Empèdocles és natiu d'1 polis grega: Arigent (Magna Grècia, actual Sicília)=ciutat molt culte. Va ser educat a 1 escola Pitagòrica, esportista (havia guanyat 1 olimpíada), era 1 pers molt culte. Va marxar d l'escola Pitagòrica pq era molt xerraire, extrovertit... ell els va deixar plantats i se'n va anar a Egipte i li van ensenyar les seves arts. Qn va tornar, acusà als magistrats l'erari públic (diners, impostos, subencions...) i va proposar 1 nou govern basat en la igualtat civil, va ser el fundador d l'ecola italiana d medicina=influència x l'empirisme posterior. Passejava x Arigent=envoltat d joves l'apreciaven, portava 1 vestit d color púrpura; tenia 1 barba poblada, va refusar la riquesa, va reartir els seus béns entre els pobres.

Com a científic demostrà moltes coses:

—

- Força centrífuga
- Va afirmar q les plantes tenen sexe
- Afirma q la lluna brilla pq s'hi reflecteix el Sol i x tant q la lluna no és 1 astre
- Tb va dir q la llum necessita tps x propagar-se
- I x finalitzar q els eclipses es produeixen pq els astres s'interposen.

Hi ha 1 llegenda q diu q Empèdocles es va llençar al volcà Etna.

Va voler conciliar les teories q van proposar Heràclit i Parmènides, xò el q va voler va ser conciliar les 2 teories q l'Arjé no podia ser 1, sinó múltiple:

- Aigua
- Aire
- Foc
- Terra

La força rectora és l'odi i l'amor.

Els objectes, les coses s'originen gràcies a aquests elements i qn moren és pq els elements es separen, xò aquests elements resten eterns, ni neixen ni moren. A través d'aquests elements veiem les coses. A Empèdocles se li atribueix l'inici d la solució dl problema dl canvi.

8.2. ANAXÀGORES (NOUSsobrenom, intel·ligència)

Prové d'1 família noble i renuncia als seus béns. Neix a la Jònia, xò se'n va cap a Atenes, cridat x 1 governant x educar al seu fill: Pèricles. Anaxàgores=molt important com a astrònom=científic molt compomès, 1r q no nomena els mitesel jutjen i introdueix la filosofia a Atenes i a + a + Pèricles serà el futur responsable d l'Atenes + resplandosa.

8.2.1 EL SEGLE D PÈRICLES

Va governar Atenes durant 30 anys, va ser l'època + feliç... d'Atenes=època molt important x al teatre grec (Esquil, Sòfocles i Eurípides, feien comèdia i tragèdia), era guapo, xò tenia 1 defecte, tenia el cap com 1 cogombre=anava amb casc. Anaxàgores va convertir-lo en 1 bon orador, tenia 1 llenguatge riquíssim i tenia 1 gran habilitat x gestionar la cosa publica. Va introduir els salarie x aquells q treballaven xl b comú (polítics, soldats) i tb xls magistrats. Va potenciar i incrementar els espectacles populars. Atenes=bona obradora. S'edifica el Partenó=temple on es guardava el déus + importants, tb era el centre cultural (filosofia...) no hagués existit sinó arriba a ser x Pèricles. Fídias era 1 escultor grec, escolpia als gustos d la gent, i algunes d les seves escultures estven dins el Partenó. Pèricles morí d pesta (430 aC) igual q tota la seva família.

8.2.2. EL PENS D'ANAXÀGORES

Va accep q la realitat havia d ser múltiple, eterna, xò q aquesta multiplicitat eren infinites coses; en tots els objectes hi ha d tot xò el d tot està convingut d'1 manera diferent. En tot hi ha 1 porció d tot. (ex: en 1 bistec hi ha herba, menjada x la vedella).

La natura està formada x 1 n° infinit d partícules invisibles=homeomeries o llavors. Són infinites en n° xò tenen 1 qualitat diferent i segons com s'ajunten en donen les qualitats q veiem.

Noûs(ment)=enkrrugat d'ordenar les homeomeries d'1 forma intel·ligent. Està compost d'ell mateix..

8.3. DEMÒCRITÚLTIM PRESOCRÀTIC (àtom)

Abderacol·lònia jònica. Va gastar els seus \$ en viatjar. Gran obra=El gran ordre dl Cosmos. Era simpàtic, sobrenom=Jocós/La Sapiència.

Contemporani a Sòcrates. La llegenda diu q qn era vell es va crmar els ulls pq aquests no l'enganyessin. I 1s altres diuen q qn va passar els 100 anys va deixar d menjar. Deia q la matèria estava formada x x 1s partícules petites i indivisibles=àtom (allò q no es pot partit), q tots eren =, i es diferncies xl pes, tamany i forma. Matèria composta xl ple i xl buit. Plè: àtoms existens (eterns). Buit: no és 1 cosa material, ele~ q possibilita el movetern.

Força doble=atzar o necessitat (els àtoms es busquen). Demòcrit=filòsof + científic, amb ell es culmina la filo.

9. Els sofistes: Protàgores

Pèricles instal·la a Atenes el centre cultural. Apàsia=dona culta, mestra pitagòrica, té fills amb Pèricles. S. V=Partenó=nou mov filosòfic=els sofistes=aquell q ensenya filosofia=cobren=acostumen a ser estrangers. ¡Boom s. V! La gent acudeix a la polis x saber el q passa. Els sofistes funden escoles, 1s professionals d l' ensenya~, mal vistos.

9.1. ELS SOFISTES: MESTRES D LA PARAULA

Pèricles instal·la la democràcia i aquesta funciona. Els ciutadans lliures=participar directa~ en els krrecs polítics. Debats problemes (solucions)=assamblea=gent preparada=anar a classes dls sofistes=triumfar a l'assamblea a través d l'oratória=art d la paraula. A l'assamble tb s'hi fa judicis=lletrat=advokt=Pèricles aportà 1a pers q defensés oral~ a l'acusat=sofista. Al 1r període guanyen molt bona popularitat., són cntractats xls pares xls pares pq ensenyin als fills a ser bons polítics. Deien q la sabiduria podia arribar al poder polític. Objectiu dls sofistes=problemes pràctics (educació, llenguatge, societat...)

9.2. PQ TENEN MALA FAMA?

Plató no el perdonarà mai x cobrar=prostituts d l'esperit. La pobl atenesa els acusa x posar en dubte els valors tradicionals.. els sofistes ensenyen l'arété (virtut).

- 1ª sofistika=la època brillant d'Atenes (pèricles)=sofistes + imp. Formació humanístika on el nen s'educ x portar la polis
- 2ª sofistika=(dolenta)=guerra dl Peloponès. Esparta guanya a Atenes. La culpa se l'emporten els sofistes pq els nens no estan preparats x la guerra. Sofistes=infidels, treballen com a professionals lliures. Ensenyen el q creuen q han d'ensenyar. Els consideraven, els consideraven com a maleducadors.

9.3. MESTRES D LA PARAULA O VENEDORS D DISCURSOS?

Van inventar l'estudi dl llenguatge. X alguns sofistes l'imp no era convenir, sinón vèncer a qualsevol preu a travé d l'erísitk (màx recursos)= jocs verbals, dialèctics, sofismes (argument mal construït).

9.4.EL RELATIVISME DLS VALORS CULTURALS

Preocupació"physis, sinó la polis. Atenes=convulsionada .

Contraposició entre physis (lleis naturals) i nomos (lleis escrites pels humans (dret)). Els sofistes són defensors del nomos i del relativisme del nomos=no hi ha llei internacional de conducta, no existeix una veritat absoluta, cada polis té la seva llei. Lleis socials=acord humà=ok allà on s'apliquen.

Sofistes=Aenes baixa.

Relativisme="valor absolut (postura de pensar)escpticisme=no està segur de res=tot posar ok, ko...

Antropologia=disciplina filosòfica que estudia a l'ésser humà=imp els sofistes. Es plantejen les possibilitats que té l'ésser humà.

9.5. PROTÀGORES

família pobre. L'home=mesura de totes les coses. Es guanya la vida treballant, Demòcrit va ser el qui el va descobrir, no sabia llegir ni escriure. El va portar a la seva escola, va prestar servei com a lector públic i va esdevenir un professor sofista dels + krs. Era amic de Pèricles, els seus fills van ser educats per Protàgores, que defensava l'**agonisticisme**=ni neguen ni afirmen l'existència dels déus i el que sí tenen clar=bo tenen poca influència en la nostra vida i també se li atribueix a Protàgores, el relativisme intel·lectual=l'home és la mesura de totes les coses, destrona la natura, el déu i tot gira al voltant de l'home. Diu que qualsevol opinió (que es defensa correctament) és veritable. Va escriure una 12ª de llibres i als 70 anys, els atenesos el van jutjar. Va ser el precursor (ho va fer per 1ª vegada) el culpable de les proposicions, va inventar els diferents gèneres (mas o fem), nombres (pl o sing)... Va defensar que no existia una norma universal de conducta i que el savi era aquell que sabia adequar la conducta del seu comportament en el que es trobava. Defensa el nomos diu que les lleis perfeccionaven a l'ésser humà, garanteixen la seva supervivència i la bona convivència.

ALTRES SOFISTES:

Hípias i Antífoc rebutjen la llei escrita, defensen la physis, que les lleis=innecessàries, en contra de la natura i impedeixen la llibertat afirmen que el + fort oprimeix al + feble.

9.6. VALORACIÓ DELS SOFISTES

- Iniciadors de les ciències humanístiques
- Els que parlen de les lleis (nomos) i que difereixen de la physis. Inauguren la 1ª il·lustració
- tenen mala fama per cobrar l'ensenyament
- creen el relativisme

10. Aenes: Sòcrates (Tàvec)

Sòcrates no és aristòcrata, un filòsof que neix a Aenes, era molt lleig, gras... Tenia una gran força i capacitat de resistència. Kminava desclat. Era bastant impertinent amb qui volia. És sofista, té coses amb comú amb els altres sofistes: es preocupen dels mateixos problemes, es dedica a l'ensenyament, però també en té de diferents: no comparteix l'escpticisme ni el relativisme. Està d'acord amb el valor absolut universal. —prea la riquesa, no cobrava mai a les classes. Li preocupava tenir amants, no va deixar res escrit. Plató va escriure sobre ell. Pertany a la 2ª sofista, creu que part de les ruïnes d'Aenes són dels sofistes. Quan va acabar la guerra del Peloponès va ser acusat de 3 delictes:

- Impietat: que no creu en els déus tradicionals=es deixava governar per la seva consciència
- Sacrilegi: introduir déus nous=daimon, s'havia de reflexionar
- Corruptor de la joventut: ensenya a pensar, cada un aprèn el que vol

El van envenenar amb cicuta. Va ser el primer màrtir de la filosofia=un home que mor per defensar les seves idees.

10.1.

Sòcrates conscienciar als atenesos x lluitar d tal manera pq Atenes torni a ser la mateixa. La seva aportació serà estricta~ ètik.

X2 planteja~:

- desenmaskrar els sofistes a través a través d la maièutik
- ensenyar quins són els autèntics valors a tothom: intel·lectualisme moral

10.2.

Els sofistes treballen a l'assamblea.

Sòcrates no té kp escola, escull la plaça (l'Àgora) i el q fa és parlar amb els joves i diu q no sap res.

Maièutik: en grec=anar d part, les llevadores ajuden a tenir els fills i ell ajuda als ciutadans. Treu la sabiduria d dins=innatisme. La maièutik té 3 parts:

- Ironiainterrogar dissimulada~=preguntes x fer dubtar=ridiculitzar els sofistes x igualar-los en 1r nivell d'ignorància.
- Diàlegconsisteix a buscar la veritat entre tots. Sòcrates fa d moderador, utilitzant així 1 mètode inductiu.
- Definició (conceptualització)entre tots intenta donar 1 definició al problema. Aquesta part és importantíssima, delimita les coses.

AQUESTES 3 PARTS=DIALÈCTIK SOCRÀTIK

Diu q la veritat és fruit dl poble, tb q x aprendre la ètik no kl anar a fora. Amb no+ 1 coneixe~ interior nostre ja en tenim prou. No existeixen els homes ko, no+ són ignorants. Val la pena en tota la vida a ensenyar la veritat, hem d'ensenyar a parir aquesta veritat.

Intel·lectualisme moral=virtut=saber; x conèixer la virtut s'ha d practikr.

10.3.

Sòcrates és l'inventor d l'ètik. Segons ell, hi ha 2 valors universals q són models x a tots els homes d totes les èpoques. Els valors morals guien la conducta humana, fan reflexionar l'esitència pròpia gràcies a la consciència. La idea principal d l'èpok era, sense excepcions: obrar justa~. El q + interessa al ser humà és la sabiduria (q ve d dins)=felicitat x ell (x al ser humà).

10.4.

- Sòcrates és el pensador + polèmic d tota la his dl pensa~ i x la gran majoria d filòsofs és el pare d la filo.
- La seva mort representa 1 lliçó d coherència personal
- La ignorància és la culpable d preparar la sabiduria
- Obliga al ser humà a veure's incomplet
- Veu d la consciència(daimon)=déu intern
- Tesis d la veritat humana=no hiha homes dolents

1. Problemàtik pròpia d'aquest tema

Platóessència d la phisis, d la natura i quines possibilitats té l'home en coneixer-les?

La seva filo té 3 branques:

- Metafisikq és el ser qn a ser
- Antropologiaq és el ser humà
- Polítikcom han d ser les lleis q governen 1 polis

2. Situació his a Grècia

3 períodes a Grècia:

- Guerres MèdiquesEsparta"Atenes (Atenes guanya)
- Període intermig(s d Pèricles)
- Guerres dl PeloponèsEsparta (guanya)"Atenes

2.1. EL SEGLE D PÈRICLES

2.2 LES GUERRES DL PELOPONÈS

La guerra entre Esparta i Atenes comença xl lideratge eco x veure qui dominava + els ports d la Mediterrània. El poder pol d Esprta era l'aristocràcia i el d'Atenes la democràcia. La edukció d'Esparta es basava en fer guerrers des d petitsfer aliances amb les dif polis.

2.3. RIVALITATS ENTRE ESPARTA I ATENES

Guerra dl Peloponès=lluita entre 2 blocsqüestions culturals... Viuen d'1 manera molt dif. Atenes vol propagar la democràcia i opbliga a participar a les altres polis tb a la democràcia. Esprta defensa la llibertat d q kda polis funcioni com vulgui. Els grecs estan tips d q Atenes els obligui a fer alguna cosa. Atenes accepta la derrota

3. Vida i obres d Plató

Paltó revoluciona el sistema filosòfic.

3.1. VIDA